

Draglines rondom geïsoleerde boederijen

Randstadpark groeit tussen

Haarlem en industriegebied

SPAARNDAM — Midden in een stoppelveld van de platte Houtrakpolder veranderen graafmachines schijnbaar doelloos een vruchtbare akker in een heuvel-landschap van kleibergen en slingergeulen. Boederijen verdwijnen. Dit keer wordt de boer niet verdreven door de industrie. De graafmachines werken aan wat Nederlands grootste golfbaan moet worden, een onderdeel van het recreatieproject Spaarnwoude onder de rook van Haarlem en Amsterdam.

Het 2700 hectare grote gebied ten zuiden van 't Noordzeekanaal—polders, het schilderachtige dijkdorp Spaarn-dam aan de Mooie Nel (watersportge-bied), weideland — werd in 1965 aan-gewezen als groene 'bufferzone' tussen de kwalijke dampen van het Amster-damse industriegebied aan de ene en de frisse nieuwbouw van Haarlem en Velsen aan de andere kant. Nuchter werd vastgesteld dat met een dergelij-k oppervlak buffer-groen meer viel te doen: Amsterdam en Haarlem heb-ben weinig recreatieruimte (de kust-strook en wat plassen) en de groene Houtrakpolder zou door de aanleg van wat voorzieningen voor de massa-re-creatie een belangrijke rol voor de ontspanning van de stadsmens kunnen spelen. In die eerste optimistische ja-ren mikten de plannenmakers op een bezoekersaantal van wel 150.000 men-sen op een mooie zomerdag. Maar ook de recreatie-specialisten hebben hun prognoses door de snel dalende ge-boortecijfers en de uittocht van stadsmensen naar woongebieden op het platteland moeten bijstellen, voor-zichtig rekent men nu op zestig à ne-gentig duizend bezoekers, een halve-ring van de cijfers. Voor de aanleg van het recreatiegebied rond Spaarn-dam betekent dat voorlopig meer bos en bijvoorbeeld minder parkeerterreinen. 'De opzet van ons plan is zo flexibel dat voorzieningen altijd aan-gepast kunnen worden aan een groei-end aantal bezoekers', aldus project-leider ir. W. van Berghem.

Binnen vijftien jaar moet het recrea-tiegebied 'af' zijn, en zal dan twee honderd miljoen gulden hebben ge-kost. Hoe moet het worden?

Als voorbeeld wordt wel het Amster-damse Bos genoemd, een stadspark in het groot. Waterpartijen waar vissers hun hart kunnen ophalen, kleine en grote bossen, wandel- en fietspaden, een ponycentrum, een gebouw waar de bezoeker alles over de natuur om hem heen hoort, ontspanningscentra, een wielerved, een kanovaart, een dierenweide, het moet allemaal in dit gebied te vinden zijn. Van de zestien geplande projecten zijn er nu zeven voltooid, aan drie is men nog druk bezig. Nu al zijn een speelweide bij Halfweg en een wielercircuit ergens midden in de polder al voor publiek open gesteld.

Van de driehonderdduizend bomen die het Spaarnwoude moeten gaan vormen begon men drie jaar geleden met de aanplant van tienduizend popu-lieren. Deze snelgroeide bomen kunnen binnen enkel jaren een dicht-begroeid bos opleveren. Er werden maar liefst 107 soorten van de oudhol-landse 'zwarte populier' gebruikt, een boom die bijna uit Nederland verdwenen was. De protectie-leider: 'We dach-ten hier eindelijk een soort te hebben gevonden die niet gevoelig was voor een aantal ziekten. Een jaar na plan-ting is echter uit de Engelse onder-zoeken gebleken dat ook deze boom aangetast kan worden. Wat in de toe-komst gaat worden, moeten we maar afwachten'.

De populier werd niet alleen gekozen voor het snelle bos-effect. Alleen deze boomsoort is opgewassen tegen de wind, het blad van andere jonge bo-men waait kapot. Als deze populierenbossen er staan - tot nu toe werd al 60 ha aangeplant - zal met beuken en eiken worden begonnen. Over niet minder dan honderdtwintig jaar zal er dan een bosgebied overblijven waar beuk en eik zeventig procent van het bos uitmaken.

Een tocht door het gebied levert het merkwaardige contrast op van een nog bewoonde boerderij die vrijwel wordt ingesloten door de draglines. De boerderij is al enige tijd in han-den van Domeinen maar de boer mag er nog een paar jaar wonen. Land om te verbouwen heeft hij niet meer. Daarom wil hij zo snel mogelijk weg naar een nieuwe boerderij in de IJ-selmeerpolders maar het lukt niet zo

De molen 'De Slokop' aan de Mooie Nel bij Spaarn-dam. Dit gebied zal in de toekomst nog belangrijker worden voor de watersport.

best. Hij wil niet klagen maar als z'n huis door de activiteiten van de gra-vers op de fundamenteen schudt, bromt hij wel dat het leven onder de-ze omstandigheden moeilijk wordt

Golfbaan

Dat de boeren vrij makkelijk hun land verkochten, ligt aan de gunstige voorwaarden die werden geboden. Voor afvloeiing en herscholing van de landarbeiders werd een speciaal fonds gesticht. Slechts een enkele boer heeft nog niet verkocht. Hij woont aan de rand van een langzaam groeiend heu-vellandschap waar Nederlands groot-

ste golfbaan moet komen: een negen-holes baan voor beginners (holes zijn in normaal Nederlands de gaten waar het balletje in moet) en een achttien-holes baan voor gevorderden. De baan werd door een Engelsman ontworpen en is bedoeld om de 'golfsport in Ne-derland te populariseren'. De golf-sport is in Engeland een ontspanning voor alle bevolkingsgroepen en dat kan in Nederland ook zo worden, meent projectleider Van Berghem. De golfbaan zal open staan voor iedereen die een balletje wil slaan, het is niet de bedoeling dat enige voorziening in het recreatiegebied wordt afgestaan aan besloten clubs.

De baan is nu niet veel meer dan een

verzameling kale heuvels en dalen. De beplanting zal voor de nodige sfeer moeten zorgen. Maar de gloednieuwe hoogspanningsleiding die over het ge-bied loopt zal met geen boom te mas-keren zijn. Van Berghem: 'Op dit ge-bied rust natuurlijk een geweldige druk. Het ligt tussen twee grote be-volkingsgebieden in, er zijn wegen doorheen gepland waarvan je nog moet afwachten hoe ze gaan lopen. Je moet telkens verdacht zijn op een ontwikkeling die een aanslag kan be-tekenen op het natuurlijk karakter van dit gebied.'

Langzaam groeit Spaarnwoude, tegen de verdrukking in.

Kerncentrale nu op vol vermogen

Van een onzer verslaggevers

BORSSELE — Met ingang van van-daag mag de kernenergiecentrale Borssele op vol vermogen werken. De (overheids)commissie reactorveilig-heid heeft daarvoor gisteren toestem-ming verleend.

Dit betekent dat het noodkoelsysteem volgens de verantwoordelijke technici een minstens even grote veiligheids-marge biedt als door de Amerikaanse commissie voor atoomenergie voor in-stallaties daar wordt vereist.

Er bestond op dit punt enige twijfel, omdat de berekeningen van fabrikant Siemens voor de centrale in Borssele anders waren opgezet dan de Ameri-kanen dat na forse discussies hadden gedaan.

De startvergunning voor de centrale Borssele bepaalde dat, na de gebruike-lijke aanloopperiode, maar 80 procent van het volle elektrisch vermogen mocht worden opgewekt totdat beide rekenmethoden waren vergeleken en vaststond dat Borssele minstens net zo veilig was als in Amerika wordt geëist.

Bedrijfsdirecteur ir. A. Tiktak deelde gisteren mee dat na de laatste proe-ven het vermogen van de centrale in-derdaad vanmorgen zou worden opge-voerd tot de volle 477 megawatt.

Kruidenier blijft bij levensmiddelen

AMSTERDAM — De 'kruidenier' blijft voorlopig bij zijn levensmid-delen. Zeven van de tien levensmiddelenzaken zijn voorlopig nog niet van plan hun assortiment niet-voedingsartikelen uit te breiden. Waar-schijnlijk komt dat doordat zij door meer non-food te verkopen voor andere artikelen geen ruimte meer hebben, en dat een bepaald risico vinden. Ondernemers die verbouwingsplannen hebben zijn wat opti-mistisch: zij breiden hun verkoop-ruimte uit en denken dan wellicht aan het vergroten van hun assortiment.

Een en ander blijkt uit een markton-derzoek in de levensmiddelenhandel, dat is ingesteld door de uitgeverij Misset in Doetinchem. Uit de enquête blijkt verder, dat over het algemeen meer dan tien procent van de ver-koopruimte voor non-foods beschik-baar is, maar de geldomzetten komen zelden boven dat percentage uit. De klacht van veel levensmiddelenhande-laren dat non-foods veel ruimte inne-men, blijkt daarom juist.

Uit het onderzoek kwam ook naar vo-ren dat non-food in verhouding veel wordt verkocht door levensmiddelen-zaken in de buitenwijken en veel minder door de 'kruidenier in de bin-nenstad'. Dat is niet zo vreemd omdat de volle concurrentie in het stads- en dorpscentrum het verkopen van non-food in levensmiddelenzaken een stuk minder interessant maakt.

vensmiddelenbedrijf komt hem daar-bij tegemoet. Volgens drs. Rabbie zijn er drie soorten non-food artikelen: in de eerste plaats die, welke door de klant zonder meer in de winkel wor-den verwacht zoals wasknijpers, pan-nesponzen en toiletzeep, in de tweede plaats randartikelen, waarvan de klant niet verbaasd is als die er niet zijn, zoals tijdschriften, grammofoonplaten en eventueel pockets of kousen (ove-rigens is gebleken dat minstens 95 pct van alle levensmiddelenzaken panty's verkoopt) de derde en volgens drs. Rabbie meeste gevaarlijke groep zijn de non-foodartikelen die typisch zijn afgestemd op de buurt waarin de win-keel staat.